

REKON

**Rekommendationer om god
förvaltarsed antagna av REKON
2011
beträffande
KONKURSFÖRVALTARE OCH
PENNINGTVÄTTLAGEN**

REKON

Vad avser praxis angående god advokatsed hänvisas till Advokatetik, En praxisgenomgång av Claes Peyron utgiven av Sveriges Advokatsamfund år 2010.

REKON understryker det faktum att ett handlingssätt som är förenligt med denna promemorias uttalanden om god förvaltarsed alltid måste uppfylla även de krav som ställs av god advokatsed. Vidare erinras om att god förvaltarsed kan förändras genom lagstiftning, rättspraxis och REKONs revidering.

KONKURSFÖRVALTARE OCH PENNINGTVÄTTSLAGEN

1. Allmänt om penningtvättslagens tillämplighet

Advokater omfattas av lagen (2009:62) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism (penningtvättslagen) när de deltar i finansiella transaktioner eller företagstransaktioner där risken är som störst för att deras tjänster missbrukas i syfte att tvätta pengar som utgör vinning från brottslig verksamhet.

Advokater i sin roll som konkursförvaltare omfattas däremot inte av penningtvättslagen när de fullgör sitt uppdrag i enlighet med konkurslagen och annan lagstiftning. Skulle konkursförvaltare i utövandet av sitt uppdrag gå utöver vad konkurslagen och annan lagstiftning föreskriver kan inte uteslutas att penningtvättslagen blir tillämplig.

I sin roll som konkursförvaltare genomför advokater flera av de transaktioner som skulle ha omfattats av penningtvättslagen om de utfördes av advokater för klients räkning utanför konkursinstitutet, till exempel försäljning av en rörelse eller fastighet. Fråga uppkommer då hur en advokat i sin roll som konkursförvaltare skall agera i situationer där penningtvätt kan misstänkas.

2. Gälldenärens penningtvätt

Enligt 7:16 § KL är en konkursförvaltare skyldig att anmäla brott som gälldenären misstänks för. Om en konkursförvaltare finner att gälldenären kan misstänkas för något brott som avses i 11 kap. BrB skall han enligt 7:16 § KL omedelbart underrätta allmän åklagare om det och ange grunden för misstanken. Detsamma gäller om gälldenären har bedrivit näringsverksamhet och det under konkursförvaltningen framkommer att gälldenären kan misstänkas för något annat brott av inte ringa beskaffenhet som har samband med verksamheten.

De grundläggande straffrättsliga bestämmelserna med anknytning till penningtvätt finns i 9:6-7a § BrB (häleri, penninghäleri, häleriförseelse och penninghäleriförseelse).

REKON

Av 7:16 § KL följer att en konkursförvaltare har att anmäla misstanke om brott om denne misstänker att konkursgäldenären har begått ett brott av inte ringa beskaffenhet, t ex häleri eller penninghäleri, i samband med den näringsverksamhet som konkursgäldenären har bedrivit. Konkursförvaltare har således att anmäla misstanke om gäldenärens penningtvätt om denna har skett i samband med den näringsverksamhet som konkursgäldenären har bedrivit.

Enligt ordalydelsen i 7:16 § 1 st. 2 men. KL är konkursförvaltaren inte skyldig att anmäla misstanke om konkursgäldenärens brott om konkursgäldenären inte har bedrivit näringsverksamhet. Skulle konkursförvaltaren i en sådan situation misstänka konkursgäldenären för brott bör konkursförvaltaren ändå anmäla denna misstanke.

3. Tredje mans penningtvätt

Inom ramen för konkursinstitutet genomför konkursförvaltare flera av de transaktioner som skulle ha omfattats av penningtvättslagen om de utfördes av advokater för klients räkning utanför konkursinstitutet. Typexemplet torde vara när konkursförvaltaren har att avyttra egendom som tillhör konkursboet, till exempel en rörelse eller en fastighet.

3.1 Konkursförvaltarens försäljning av egendom

Enligt 7:8 § KL åligger det konkursförvaltaren att ta tillvara borgenärernas gemensamma rätt och bästa samt vidta alla de åtgärder som främjar en förmånlig och snabb avveckling av boet. Här är det ekonomiska utfallet självfallet av stor betydelse. Samtidigt krävs av konkursförvaltaren att denne handhar konkursen på ett sätt som både ur laglig och allmän synvinkel är oantastligt eller åtminstone godtagbart.

Hur skall då konkursförvaltaren agera i en försäljningssituation där en tredje man med högsta budet erbjuder kontant betalning (inte sällan betydande belopp) för den egendom som konkursförvaltaren har att avyttra? I en sådan situation kan ibland penningtvätt misstänkas och konkursförvaltaren ställs då inför den svåra frågan om denne bör avstå från att genomföra affären.

Då konkursförvaltaren skall handha konkursen på ett sätt som både ur laglig och allmän synvinkel är oantastligt eller åtminstone godtagbart, bör konkursförvaltaren i de fall denne **vet** eller **misstänker** att det rör sig om pengar som härrör från brottslig verksamhet inte genomföra affären.

Vanligare torde dock vara situationen när konkursförvaltaren varken vet eller misstänker att pengarna härrör från brottslig verksamhet. Att i en sådan situation neka intressenten att köpa konkursegendomen är knappast möjligt med hänsyn till konkurslagens skadeståndsregler. Då konkursförvaltare bör

REKON

undvika att medverka till eller underlätta för penningtvätt bör konkursförvaltaren i denna situation istället uppmana intressenten att betala genom att använda sig av banksystemet. Detta bör konkursförvaltaren göra i de fall det rör sig om efter omständigheterna betydande belopp. Normalt torde 10 000 kronor kunna utgöra ett sådant belopp. På så sätt blir transaktionen föremål för kontroll enligt penningtvättslagen genom den aktuella bankens försorg. I syfte att undvika att konkursinstitutet används för att tvätta pengar bör därför konkursförvaltare i den mån det är möjligt ta på sig mer skyldigheter än de i lag föreskrivna.
